

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 17Co/35/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8711204947
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 04. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Burešová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2016:8711204947.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Burešovej a členiek senátu JUDr. Zlady Simkovej a JUDr. Gabriely Világiovej v právnej veci žalobkyne: R. K., nar. XX.XX.XXXX, bytom R. XXXX/XX, Y., právne zastúpená Mgr. Marošom Ježíkom, advokátom, Okružná 871/65, Stará Ľubovňa, proti žalovanej: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., Pribinova 25, Bratislava, IČO: 35807598, právne zastúpená JUDr. Barborou Korenecovou, advokátkou, Slnecná 765/3, Malinovo, o zrušenie rozhodcovského rozsudku, o odvolaní žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Poprad č.k. 12C/119/2012-272 zo dňa 27.10.2015 a proti uzneseniu Okresného súdu Poprad č.k. 12C/119/2012-280 zo dňa 11.12.2015 jednohlasne takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok.

Žalobkyni náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a.

P o t v r d z u j e uznesenie Okresného súdu Poprad č.k. 12C/119/2012-280 zo dňa 11.12.2015.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa zrušil rozsudok Stáleho rozhodcovského súdu spoločnosti Slovenská rozhodcovská a. s., Karloveské rameno 8, Bratislava, vydaný rozhodcom JUDr. R. I. dňa 16.3.2011 sp. zn.: SR00900/11. Žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni trovy konania v sume 33,-- eur a trovy právneho zastúpenia v sume 386,41 eur, a to k rukám právneho zástupcu žalobkyne do 3 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku.

Rozhodnutie právne odôvodnil podľa § 3, § 40 ods. 1 písm. c), § 41 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní, § 53 ods. 1 až 5, § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

V odôvodnení uviedol cit.: „V prejednávanej veci sa žalobkyňa domáha zrušenia rozhodcovského rozsudku Stáleho rozhodcovského súdu spoločnosti Slovenská rozhodcovská a. s., Karloveské rameno 8, Bratislava, vydané rozhodcom JUDr. Miroslavom Ráčom dňa 16.3.2011. Rozhodcovský rozsudok bol žalobkyni doručený dňa 29.3.2011. Keďže žalobkyňa podala žalobu dňa 26.4.2011, žaloba bola podaná v lehote vyplývajúcej z ust. § 41, ods. 1, Zák. č. 244/2002 Z. z.

Z vykonaného dokazovania súd mal preukázať, že žalobkyňa uzavrela so žalovanou zmluvu o úvere dňa 30.3.2009. Žalovaná namietla, že predmetná zmluva nie je zmluvou spotrebiteľskou, pretože úver bol poskytnutý na výkon zamestnania, ako to bolo vyznačené v úverovej zmluve. Žalobkyňa namietala, že zmluvu o úvere vyplňala Larisa Krovová ako zástupkyňa žalovanej, s ktorou sa poznala, preto jej dôverovala a teda zmluvu ani nečítala. Až od právneho zástupcu sa dozvedela, že úver mal byť poskytnutý na výkon zamestnania, čo však zároveň spochybnila, pretože v čase uzavretia úverovej

zmluvy nebola nikde zamestnaná. Žalobkyňa aj predložila dôkazy, z ktorých vyplýva, že od júna 2008 vykonáva opatrovateľské činnosti v Rakúsku, a to na základe živnostenského listu. Navyše poukazovala na to, že úver, ktorý jej bol v skutočnosti poskytnutý vo výške 1.860,-- eur, bol použitý na splatenie predchádzajúcich úverov, ktoré mala u žalovanej. Vzhľadom na predložené listinné dôkazy, z ktorých je zrejmé, že žalobkyňa nebola v pracovnom pomere, ale podnikala na základe živnostenského listu vydaného v Rakúsku, nemohol byť úver poskytnutý na výkon zamestnania, a preto podľa názoru súdu predmetná úverová zmluva je zmluvou spotrebiteľskou v zmysle § 52, ods. 1, Obč. zákonníka. Nesporne žalovaná je osobou, ktorá pri uzatváraní zmluvy konala v rámci predmetu svojej podnikateľskej činnosti, a naopak u žalobkyne, ktorá v čase uzatvárania zmluvy vykonávala podnikateľskú činnosť, nebolo preukázané, že by konala v rámci svojej podnikateľskej činnosti.

Rozhodcovská doložka je obsiahnutá v bode 18 všeobecných podmienok poskytnutia úveru, kde sa uvádza, že všetky spory, ktoré vzniknú z tejto zmluvy o úvere, budú riešené a/ pred stálym rozhodcovským súdom, ak žalujúca zmluvná strana podá žalobu na rozhodcovskom súde, b/ pred príslušným súdom Slovenskej republiky, ak žalujúca strana podá žalobu na súde. Zároveň sa tu uvádza, že v prípade podania žaloby na súde považuje sa táto skutočnosť za rozvazovaciu podmienku tejto rozhodcovskej doložky, avšak ustanovenie tejto vety sa nepoužije v prípade, ak pred podaním žaloby na súde bola podaná žaloba na rozhodcovský súd vo veci, v ktorej je touto rozhodcovskou doložkou v súlade s vnútornými predpismi rozhodcovského súdu založená právomoc rozhodcovského súdu. Na základe tejto rozhodcovskej doložky vec prejednal rozhodcovský súd.

Vzhľadom na obsah zmluvy o úvere je nesporné, že predmetná zmluva uzavretá účastníkmi konania je zmluvou spotrebiteľskou. Z tohto dôvodu zásadnou právnou otázkou prejednávanej veci je otázka, či rozhodcovská doložka, na základe ktorej rozhodcovský súd rozhodol, je podmienkou individuálne dojednanou, a či zakladá hrubý nepomer v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa. Žalovaná tvrdila, že rozhodcovská doložka v danom prípade bola individuálne dojednaná, keďže žalobkyňa v zmluve o úvere prehlásila, že súhlasí so všeobecnými podmienkami poskytnutia úveru, ktoré sú na zadnej strane zmluvy, nemá k nim žiadne výhrady a zaväzuje sa ich dodržiavať.

Podľa názoru súdu nemožno za individuálne dojednanú zmluvnú podmienku považovať rozhodcovskú doložku, ktorá je súčasťou predtlačenej formulára všeobecných podmienok úveru, ktoré predformulovala nebanková spoločnosť. Rozhodcovská doložka nebola osobitne vyjednaná spotrebiteľom, ktorý vzhľadom na jej splnenie s ostatnými štandardnými podmienkami nemal na výber a mohol zmluvu odmietnuť len ako celok, alebo podrobiť sa všetkým všeobecným podmienkam vrátane rozhodcovského konania. Aj keď sa v zmluve uvádza, že všeobecné podmienky úveru sa nachádzajú na zadnej strane zmluvy, súdu nebol predložený originál zmluvy, a teda túto skutočnosť súd nepovažoval za preukázanú. Na všeobecných podmienkach poskytnutia úveru absentuje podpis žalobkyne, preto aj z tohto dôvodu súd dospel k záveru, že nedošlo k platnému dojednaniu rozhodcovskej zmluvy, ktorá by zakladala právomoc rozhodcovského súdu na rozhodnutie vo veci.

Súd poukazuje aj na obsah rozhodcovskej doložky, ktorá má navodzovať dojem, že v danom prípade bola dojednaná nevýhradná rozhodcovská doložka, keďže pripúšťa aj možnosť riešenia sporov na všeobecnom súde, avšak len do okamihu, kedy jedna zo strán si uplatní žalobu na rozhodcovskom súde. Tento okamih potom znemožňuje voľbu spotrebiteľa dosiahnuť možnosť rozhodovania sporu všeobecným súdom.

Navyše zo žiadneho vykonaného dôkazu nevyplýva, že by žalobkyňa bola zo strany žalovanej poučená o priebehu rozhodcovského konania, o postupe rozhodcovského súdu, nákladoch spojených s rozhodcovským konaním a tieto skutočnosti nevyplývajú ani zo zmluvy o úvere, ani z bodu 18 všeobecných podmienok poskytnutia úveru, kde sa iba uvádza, že rozhodcovské konanie bude vedené podľa vnútorných predpisov rozhodcovského súdu. Za týchto okolností nemožno konštatovať, že by žalobkyňa mala dostatok informácií preto, aby sa dobrovoľne rozhodla pre riešenie sporov v rozhodcovskom konaní. Z obsahu predloženej zmluvy a VPPÚ je zrejmé, že rozhodcovská doložka, na ktorú poukazuje žalovaná, je dodávateľom vopred naformulovanou zmluvnou klauzulou a rovnako zrejmé je, že spotrebiteľ nemôže meniť formulárovú zmluvu ani obsah rozhodcovskej doložky. Keďže na základe rozhodcovskej doložky spotrebiteľ nemá na výber a je nútený podrobiť sa výlučne rozhodcovskému konaniu, podľa názoru súdu ide o neprijateľnú podmienku tak, ako ju kvalifikuje ust. § 53, ods. 4, písm. r/, Obč. zákonníka. S poukazom na ust. § 53, ods. 5, Obč. zákonníka, súd aj

z tohto dôvodu považuje dojednanie o rozhodcovskej doložke za neplatné. Vzhľadom na neplatnosť dojednania rozhodcovskej doložky nebola daná právomoc rozhodcovského súdu na prejednanie veci, teda už s prihliadnutím na tieto skutočnosti súd predmetný rozhodcovský rozsudok zrušil a nezaoberal sa už ďalšími žalobkyňou namietanými dôvodmi, ktoré by taktiež mohli byť dôvodom pre zrušenie rozhodcovského rozsudku.“

O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p..

Proti tomuto rozsudku podala v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaná. Namietala, že súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a tiež, že napadnuté rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Poukázal na nález Ústavného súdu ČR zo dňa 08.03.2011, sp. zn. I. ÚS 3227/07. Je nepochybné, že rozhodcovská zmluva dohodnutá medzi žalobkyňou a žalovanou je tzv. nevýhradnou rozhodcovskou zmluvou, nakoľko umožňuje každej zmluvnej strane domáhať sa ochrany svojich práv buď prostredníctvom rozhodcovského konania alebo súdneho konania. Rozhodcovská zmluva nevyžaduje od žalobkyne, aby spory so žalovanou riešila výlučne v rozhodcovskom konaní. Žalobkyňa má kedykoľvek právo slobodne sa rozhodnúť, na ktorom orgáne uplatní svoje právo. Platnosť právneho úkonu je potrebné hodnotiť v čase jeho uzavretia a bez hypotetického zvažovania okolností, ktoré môžu ale nemusia nastať po jeho uzavretí. Ustanovenie § 53 ods. 4 písm. r) Občianskeho zákonníka je potrebné vykladať eurokonformne v zmysle znenia Smernice. V predmetnom prípade má rozhodcovské konanie plne oporu v zákone o rozhodcovskom konaní, ktorý arbitrabilitu spotrebiteľských sporov nevyučuje a nezakazuje. Prípustnosť rozhodcovského konania vyplýva aj z právnej úpravy týkajúcej sa spotrebiteľských úverov. Možnosť mimosúdneho riešenia sporov zo zmluvy o poskytnutí spotrebiteľského úveru vyplýva z ust. § 4 ods. 2 písm. r) zákona č. 258/2001 Z.z. ako aj z § 9 ods. 2 písm. v) zákona č. 129/2010 Z.z., rovnako aj zo smernice č. 2005/48/ES o spotrebiteľskom úvere. Platné a účinné ustanovenia týkajúce sa spotrebiteľských úverov sú vo vzťahu k právnej úprave spotrebiteľských zmlúv v Občianskom zákonníku nielen lex specialis, ale aj lex posterior, teda majú prednosť pri aplikácii. Prípustnosť rozhodcovskej doložky v spotrebiteľských sporoch bola priznaná rozsudkom Vrchného súdu v Olomouci zo dňa 02.03.2011, sp. zn. 12 Cmo 13/2010 ako aj viacerými rozsudkami súdov ČR. Medzi žalobkyňou a žalovanou bola v predmetnom prípade uzatvorená rozhodcovská zmluva, a to na samostatnom liste papiera, oddelene od samotnej zmluvy o úvere. V rozhodcovskom konaní nedošlo k porušeniu ust. § 17 zákona č. 244/2002 Z.z., teda k porušeniu zásady rovnosti účastníkov. Podľa zákona o spotrebiteľských úveroch (č. 129/2010 Z.z.) spotrebiteľom je fyzická osoba, ktorej je ponúkaný alebo bol poskytnutý spotrebiteľský úver na iný účel ako na výkon zamestnania, povolania alebo podnikania. Žalovaná sa nestotožňuje ani s úhradou trov konania, ku ktorému bola zaviazaná. Sporová strana mohla už pri podpise rozhodcovskej doložky alebo zmluvy vysloviť nesúhlas s osobou uvedeného rozhodcu. Zmluvné strany si síce dohodli písomné konanie, čo však nevyučovalo, aby sa konanie uskutočnilo ústnou formou, ak o to požiada jedna zo strán. V tomto prípade takáto žiadosť ani námietky voči forme konania podané neboli. Žalovaná nepovažuje vzdialenosť rozhodcovského súdu od bydliska žalobkyne za opodstatnenú skutočnosť. Výrok o trovách konania nie je správny, nakoľko voči rozsudku žalovaná podala odvolanie, čo znamená, že vo veci nie je právoplatne rozhodnuté a teda nie je vylúčený ani plný úspech žalovanej vo veci samej. Navyše žalobkyňa nemá postavenie spotrebiteľa. Z uvedených dôvodov navrhla, aby odvolací súd rozsudok zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Zároveň si uplatnila právo na náhradu trov odvolacieho konania.

Žalobkyňa vo vyjadrení k odvolaniu uviedla, že rozhodnutie súdu prvého stupňa považuje za správne. Súčasne si uplatnila náhradu trov odvolacieho konania.

Uznesením č.k. 12C/119/2012-280 zo dňa 11.12.2015 súd prvého stupňa uložil žalovanej povinnosť zaplatiť súdny poplatok v sume 298,50 Eur na účet prevádzkovateľa systému - Slovenská pošta, a.s., Partizánska cesta 9, Banská Bystrica, do 3 dní odo dňa právoplatnosti uznesenia.

Proti tomuto uzneseniu podala v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaná. Namietala, že rozhodnutie je neurčité a nepreskúmateľné. Ide o predčasné rozhodnutie, pretože nie je preukázané, že by žalobkyňa uplatňovala ochranu práva zo spotrebiteľskej zmluvy. Zároveň poukázal na § 151 ods. 1 O.s.p.. Vo veci nie je právoplatne rozhodnuté, konanie nemožno považovať za právoplatne ukončené, a teda nie je vylúčený ani plný úspech žalovanej vo veci samej. Navrhla napadnuté uznesenie zrušiť.

Krajský súd v Prešove (ďalej len odvolací súd) príslušný na rozhodnutie o odvolaní preskúmal napadnuté rozhodnutia ako aj konanie im predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z § 212 O.s.p. a zistil, že odvolania žalovanej nie sú dôvodné. O odvolaniach bolo rozhodnuté postupom podľa § 214 ods. 2 v spojení s ust. § 156 ods. 3 O.s.p., pričom miesto a čas vyhlásenia rozsudku boli oznámené na úradnej tabuli súdu najmenej 5 dní pred vyhlásením.

Vo veci sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia súdom prvého stupňa, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje.

Len na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia je potrebné poukázať na skutočnosť, podľa ktorej základnú charakteristiku spotrebiteľských zmlúv upravuje Občiansky zákonník v ustanovení § 52. Podľa tohto ustanovenia spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania, alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia sú neplatné. Dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

Základnou črtou spotrebiteľských zmlúv je to, že sú pre spotrebiteľa vopred pripravené a nie je vytvorený priestor na dojednávanie obsahu zmluvy alebo jej zmeny. Úver poskytnutý žalovanou túto charakteristiku spĺňa. Súčasťou zmluvy o úvere zo dňa 30.03.2009 boli bez akýchkoľvek pochybností všeobecné podmienky poskytnutia úveru, ktoré žalobkyňa ovplyvniť nemohla, nakoľko boli už vopred pripravené pre veľký počet spotrebiteľov. Žalovaná má v predmete svojej činnosti poskytovanie úverov a v priebehu odvolacieho konania nebolo žalovanou preukázané, aby úver poskytla žalobkyni za účelom výkonu obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti žalobkyne. S prihliadnutím na možný výskyt zastierania skutočného účelu uzatvorenia zmluvy má v prípade pochybnosti dôkazné bremeno na preukázanie nespotebiteľského charakteru zmluvy dodávateľ. Existujúce pochybnosti treba odstrániť spôsobom známym pre dôkazné konanie, čo znamená, že nespotebiteľský charakter musí byť preukázaný bezpečne spôsobom nevzbudzujúcim odôvodnené pochybnosti. Bezpečným preukázaním nemôže v žiadnom prípade byť len všeobecný, nič nehovoriaci údaj o poskytnutí úveru na výkon povolania, zamestnania, resp. podnikania, ktorý neposkytuje odpoveď na otázku, aký konkrétny súvis má výkon povolania, zamestnania resp. podnikateľská činnosť s uzatvorením konkrétnej zmluvy a či dlžník pri uzatváraní zmluvy skutočne konal v rámci svojej podnikateľskej činnosti. Túto dôkaznú povinnosť si žalovaná nesplnila, čo má na posudzovanie právneho vzťahu vzniknutého medzi účastníkmi rovnaký vplyv ako keby v zmluve účel jej uzatvorenia uvedený nebol. Vzhľadom na uvedené je žalobkyni dôvodné priznať postavenie spotrebiteľa.

Nie je pravdivým tvrdenie žalovanej, v zmysle ktorého so žalobkyňou došlo k uzatvoreniu rozhodcovskej zmluvy vo forme osobitnej listiny, oddelene od samotnej zmluvy o úvere. Z dokazovania vykonaného súdom prvého stupňa je zrejmé, že rozhodcovská doložka je zakotvená v bode 18. Všeobecných podmienok poskytnutia úveru.

Podľa dojednanej rozhodcovskej doložky sa všetky spory zo zmluvy o úvere mohli riešiť buď pred rozhodcovským súdom alebo pred všeobecným súdom. Podanie žaloby na všeobecnom súde malo síce povahu rozvázovacej podmienky vo vzťahu k rozhodcovskej doložke, avšak toto dojednanie neplatilo, ak pred podaním žaloby na súde bola podaná žaloba na rozhodcovský súd.

S prihliadnutím na uvedené, ak spor vyvolal dodávateľ podaním žaloby na rozhodcovskom súde, spotrebiteľ sa takto začatému rozhodcovskému konaniu musel podrobiť. Podanie žaloby na rozhodcovskom súde má totiž rovnaké účinky, ako keby bola žaloba podaná na súde, pričom po začatí rozhodcovského konania nemožno v tej istej veci konať a rozhodovať na súde, čo je zrejmé z ust. § 19 zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní.

Občiansky zákonník v ustanovení § 53 ods. 2 za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia nepovažuje také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah. V prípade nepreukázania opaku zo strany dodávateľa zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané (§ 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka). Všeobecné podmienky poskytnutia úveru, ktorých súčasťou je rozhodcovská doložka majú podobu formulára, absentuje na nich podpis zmluvných strán. Žalovaná ničím nepreukázala individuálny charakter tohto dojednaní. Kvalifikačným kritériom pre záver, že nejde o individuálne vyjednanú zmluvnú podmienku je stav, ak zmluvné podmienky boli vopred pripravené a nebolo možné meniť ich obsah, čo je daný prípad (čl. 3 Smernice Rady 93/13 EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách).

Smernica Rady 93/13 EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách vychádza nie z minimálneho okruhu nekalých klauzúl, ktoré sa majú transponovať, ale zo vzorového okruhu klauzúl. V konečnom dôsledku sa okruh neprijateľných podmienok de lege lata uvedený v § 53 ods. 4 OZ upravil postupne viacerými novelami až po uplynutí transpozičnej lehoty (napr. neprímeraná sankcia pod písm. k/ bola upravená až novelou vykonanou zákonom č. 568/2007 Z. z. s účinnosťou od 01. 01.2008, kým hlavná transpozícia bola vykonaná zákonom č. 150/2004 Z. z. účinným od 01. 04. 2004).

Členské štáty si mohli vybrať, do akej miery prevezmú smernicou odporúčané nekalé klauzuly. Zároveň sa však umožnilo členským štátom prekročiť rámec smernice, čo umožnilo upraviť okruh neprijateľných podmienok aj širšie ako odporúča smernica „Členské štáty môžu prijať alebo si ponechať najprísnejšie opatrenia kompatibilné so zmluvou v oblasti obsiahnutej touto smernicou s cieľom zabezpečenia maximálneho stupňa ochrany spotrebiteľa“, (čl. 8 Smernice).

Kým smernica vychádza zo vzorového okruhu nekalých klauzúl, slovenský zákonodarca upravil režim súdnej kontroly neprijateľných podmienok v spotrebiteľských zmluvách na základe indikatívneho výpočtu neprijateľných podmienok (arg. slovo „najmä“ v § 53 ods. 4 OZ). To znamená, že súdu nič nebráni judikovať neprijateľnú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve podľa tzv. generálnej klauzuly v § 53 ods. 1 OZ, a teda nad rámec zoznamu podmienok uvedených v prílohe smernice alebo okruhu uvedeného v Občianskom zákonníku. Nemožno napríklad vylúčiť, že súd so zreteľom na ostatné zmluvné podmienky (čl. 4 ods. 1 Smernice) posúdi rozhodcovskú doložku ako neprijateľnú bez ohľadu na jej znenie, teda že neobstojí žiadna rozhodcovská doložka a priestor pre rozhodcovské konanie bude len pri preukázateľnom individuálnom vyjednaní rozhodcovskej zmluvy zo strany spotrebiteľa.

Občiansky zákonník účinný od 1.1.2008 za neprijateľnú podmienku v ust. § 53 ods. 4 písm. r) považuje aj dojednanie vyžadujúce v rámci dojednanej rozhodcovskej doložky od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní.

Vychádzajúc z tohto ustanovenia, zmluvná podmienka spotrebiteľom individuálne nedojednaná, ktorá vyžaduje od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní bráni prejednaniu a rozhodnutiu veci rozhodcovským súdom v rozhodcovskom konaní. O takúto zmluvnú podmienku ide aj vtedy, ak spotrebiteľ nemal možnosť vybrať si medzi rozhodcovským a všeobecným súdom, nakoľko túto možnosť skôr využil dodávateľ. Z pohľadu spotrebiteľa je totiž rovnocenné či riešenie jeho sporov prostredníctvom rozhodcovského konania mu vnúti štandardná zmluvná klauzula alebo dodávateľ svojím konaním podaním žaloby na rozhodcovskom súde. Ust. § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka účinného od 1.1.2008 len demonštratívne menuje niektoré neprijateľné podmienky, a teda charakter neprijateľnej podmienky môžu mať aj iné podmienky spôsobujúce značnú nerovnováhu v právach a v povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa.

Občiansky zákonník s takýmito neprijateľnými podmienkami spôsobujúcimi značnú nerovnováhu v právach a v povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa spája v ust. § 53 ods. 5 sankciu neplatnosti.

Keďže ust. § 53 Občianskeho zákonníka nikdy nebolo zaradené medzi prípady relatívnej neplatnosti (§ 40a Občianskeho zákonníka) išlo o neplatnosť absolútnu pôsobiacu bez ďalšieho priamo zo zákona, na ktorú musel súd prihliadať z úradnej povinnosti. Ak teda dojednaná podmienka ukladajúca spotrebiteľovi podrobiť sa rozhodcovskému konaniu vyvolanému dodávateľom je pre jej neprijateľnosť neplatná, v rozhodcovskom konaní uplatnený nárok rozhodcovským súdom vôbec nemal byť prejednaný a

rozhodnutý. Rozhodcovský súd môže totiž vec v rozhodcovskom konaní prejednať len vtedy, ak medzi zmluvnými stranami bola v súlade s ustanovením § 3 zákona č. 244/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov uzatvorená platná rozhodcovská zmluva o tom, že všetky alebo niektoré spory, ktoré medzi nimi vznikli alebo vzniknú v určenom zmluvnom alebo v inom právnom vzťahu sa rozhodnú v rozhodcovskom konaní. Bez takejto platnej zmluvy majúcej buď formu osobitnej zmluvy alebo formu rozhodcovskej doložky k zmluve (§ 4 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov) rozhodcovskému súdu chýba základný predpoklad pre rozhodnutie sporu v rozhodcovskom konaní.

V súvislosti s akoukoľvek rozhodcovskou zmluvou je potrebné dodať, že jej cieľom je dosiahnuť prejednanie prípadného sporu rozhodcom ako súkromnou osobou, na ktorého zmluvné strany delegovali takúto právomoc. Často krát sa rozhodcovská zmluva vyjadrí len v podobe rozhodcovskej doložky, ktorá splyva s ostatnými podmienkami v štandardnej zmluve. V porovnaní s ostatnými zmluvnými podmienkami je predsa len význam rozhodcovskej doložky osobitný, pretože pri vzniku sporu súkromná osoba rozhodne o právach a právom chránených záujmoch s cieľom dosiahnuť nový kvalifikovaný záväzok z pôvodnej zmluvy. Keďže sa tak stane v súkromnom právnom procese, požiadavka na rešpektovanie princípov súkromného práva rozhodcom, vrátane princípu dobrých mravov je plne opodstatnená. Ak rozhodcovská zmluva nebola osobitne spotrebiteľom vyjednaná alebo vyplýva zo štandardnej zmluvy, a teda zo vzťahu fakticky nerovnovážneho, obavy, že slabšia strana si svoj osud v závažnej veci akou je prípadný neskorší rozhodcovský proces nedokáže náležite naplánovať sú plne namieste.

Rozhodcovská zmluva uzatvorená so spotrebiteľom, ak má byť právom akceptovateľná ako prejav zmluvnej autonómie musí byť výsledkom slobodnej vôle oboch zmluvných strán. Slobodná vôľa vyžaduje informácie o tom, čo tá ktorá voľba konkrétne znamená. Z uzatvorenej rozhodcovskej doložky ani z iných listinných dôkazov žiadne informácie o rozdieloch medzi riešením sporu pred rozhodcovským súdom a všeobecným súdom nevyplývajú. Žalovaná sa svojej zodpovednosti za uzatvorenie neprijateľnej zmluvnej podmienky nemohla zbaviť ani poukazom na princíp „ignorantia iuris non excusat“ (neznalosť zákona neospravedlňuje) uplatnením jeho dôsledkov v neprospech žalobkyne. Kým rešpektovanie tohto princípu v spotrebiteľských právnych vzťahoch zo strany dodávateľa treba vyžadovať v najvyššej možnej miere, jeho uplatnenie v neprospech spotrebiteľa bude prichádzať do úvahy len výnimočne, ak to budú odôvodňovať konkrétne okolnosti prípadu. Aj v prípade tohto princípu totiž platí, že v konkrétnych súvislostiach ustupuje na strane spotrebiteľa dôležitejšiemu princípu, ktorým je princíp ochrany spotrebiteľa. Vychádzajúc z povahy spotrebiteľských právnych vzťahov reality praktického života a teda aj zdravému rozumu odporuje požiadavka na podrobnej znalosti právnych predpisov zo strany spotrebiteľa. Preto neinformovanosť spotrebiteľa resp. jeho nedostatočná informovanosť v tejto oblasti mu nemôže byť na ujmu. Žalovaná ničím právne významným nepreukázala, aby žalobkyni poskytla jasné a zrozumiteľné informácie o tom, čo znamená riešenie sporov v rozhodcovskom konaní.

Odvolacia námietka žalovanej týkajúca sa predčasnosti a nesprávosti rozhodnutia o trovách konania nie je dôvodná. V zmysle § 151 ods. 1 O.s.p. je pod pojmom rozhodnutie, ktorým sa konanie končí potrebné rozumieť rozhodnutie vo veci samej, t.j. rozsudok alebo uznesenie o zastavení konania a pod.. Zo žiadneho ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku súdu nevyplýva povinnosť vyčkat' s rozhodovaním o trovách konania do nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

Vzhľadom na vyššie uvedené odvolací súd rozsudok podľa § 219 ods. 1, 2 O.s.p. ako vecne správny potvrdil.

O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.. V odvolacom konaní bola úspešná žalobkyňa, táto však v lehote 3 pracovných dní od vyhlásenia rozsudku odvolacím súdom trovy odvolacieho konania nevyčísliła, pričom zo spisu nevyplývajú iné trovy odvolacieho konania okrem trov právneho zastúpenia, preto jej odvolací súd v zmysle § 151 ods. 1 a 2 O.s.p. náhradu trov odvolacieho konania neprižnal.

Vo vzťahu k napadnutému uzneseniu súdu prvého stupňa č.k. 12C/119/2012-280 zo dňa 11.12.2015 odvolací súd uvádza, že uznesenie obsahuje náležité odôvodnenie spĺňajúce podmienky odôvodnenia rozhodnutia stanovené v ust. § 157 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 167 ods. 2 O.s.p.. Z odôvodnenia uznesenia je zrejmé, na základe čoho, prečo, v akom rozsahu a v súlade s akým právnym predpisom sa poplatková povinnosť ukladá. Žalobkyňa bola uznesením súdu prvého stupňa č.k. 12C/119/2012-115

zo dňa 04.10.2012 oslobodená od súdnych poplatkov v rozsahu nad 33 Eur. V konaní o zrušenie rozhodcovského rozsudku bola žalobkyňa úspešná, preto poplatková povinnosť podľa položky 3 písm. c) Sadzobníka súdnych poplatkov vo zvyšnej časti (t.j. nad sumu 33 Eur) podľa výsledku prešla na žalovanú (§ 2 ods. 2 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov).

Za daného stavu odvolací súd uznesenie v zmysle § 219 ods. 1 a 2 O.s.p. ako vecne správne potvrdil.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.